

Část III.
Hlava IV.
Rozpočtová pravidla

OBSAH

- 1.1 Rozpočty ÚSC
- 1.2 Rozpočet
- 1.3 Rozpočtový proces
- 1.4 Kontrola rozpočtového hospodaření a porušení rozpočtové kázně
- 1.5 Organizace územních samosprávných celků
- 1.6 Hospodaření svazku obcí
- 1.7 Závěrem k problematice rozpočtového hospodaření územních samosprávných celků

Obsah oddílu 1

- 1. Obecné principy
- 1.1 Právní úprava pravidel hospodaření územních samosprávných celků
- 1.2 Základní pojmy

1. Obecné principy

Výklad

Pro zajištění dostatečných finančních zdrojů je hlavním úkolem naplňování obecních a krajských rozpočtů, které jsou jedním z nejdůležitějších článků v soustavě veřejných rozpočtů. Rozpočty obcí po té představují nejnižší složku veřejných financí, kde obec zajišťuje prostřednictvím svého rozpočtu jednak **vlastní činnosti**, například:

- místní dopravu,
- úklid,
- obecní policii,

ale i **činnosti**, které jsou na obce **delegovány státem**, například:

- sociální péče,
- zdravotnictví,
- školství,
- kultura.

Kraje podobně jako obce, kromě své vlastní působnosti zabezpečují v rámci přenesené působnosti poměrně rozsáhlé potřeby ve veřejném sektoru, z větší části prostřednictvím organizačních složek kraje a příspěvkových organizací kraje.

V **samostatné působnosti** kraj může například:

- zakládat a zřizovat právnické osoby a organizační složky kraje, pokud zákon nestanoví jinak,
- ukládat pokuty,
- vydávat obecně závazné vyhlášky kraje,
- koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat programy rozvoje územního obvodu kraje.

V rámci **přenesené působnosti** kraje například vydávají **nařízení kraje**.

Právní úprava

Práva a povinnosti krajů a obcí jsou jednak vymezena Ústavou České republiky a dále konkrétněji jsou definována v jednotlivých dílčích právních předpisech z nichž nejdůležitější jsou:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZO“),
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZK“),
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRPÚR“),
- Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZMČR“),
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRP“),
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZFK“),
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZRUD“),

- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPHÚSC“),
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZMP“),
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZHLMP“),
- Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Výklad

V rámci naplňování Ústavou České republiky založené dvoustupňovitosti územních samospráv byla v souvislosti s tímto přijata právní úprava pravidel finančního hospodaření, a to nejen krajů, ale současně i obcí a svazku obcí. Je to ve své podstatě samostatným zákonem upraven právní rámec pro finanční hospodaření územních rozpočtů. Rozpočtová pravidla územních samosprávných celků jsou jedním z kroků probíhající reformy veřejné správy současně s právní úpravou postavení krajů a obcí, v této souvislosti je také samostatně řešena i právní úprava hospodaření s majetkem samosprávných celků. Velmi úzce s touto problematikou je řešen ZRUD. Toto samostatné řešení stojící mimo rozpočtová pravidla republiky i mimo rozpočtová pravidla územních rozpočtů je z důvodů toho, že podíly jednotlivých článků soustavy veřejných rozpočtů na výnosu státních daní je a do budoucna bude třeba dle situace přizpůsobovat reálné situaci, což je předpokládán vývoj výdajů, které mají být financovány ze státních daní pro daný rozpočtový rok, ale i vývoji samostatného výnosu státních daní. V rámci takovýchto makroekonomických vztahů mohou působit na jednotlivé roční rozpočty natolik, že na ně bude třeba reagovat změnou rozpočtového určení daní, aniž by to vyvolávalo další změny rozpočtových pravidel.

Rozpočtová pravidla jak velká tak i malá velmi úzce souvisí se ZMČR, který zrušil rozpočtové organizace, které měly své vlastní postavení ve správě majetku ve vlastnictví státu toto platí i vůči obecním rozpočtovým organizacím a samozřejmě i v rámci krajských rozpočtových organizací. Toto opatření vychází z toho, že v hospodářství obcí se rozpočtové organizace vyskytovaly jen ojediněle, a to ne pro nějaké důležité ekonomické či právní úkoly. Nástupcem rozpočtových organizací jsou **organizační složky**, které jsou upraveny výše zmíněným zákonem jako organizační složky státu a přejímají se i pro obce a kraje, a to s tím, že se jedná o zařízení bez právní subjektivity, vykonávající činnosti, které nejsou svým způsobem tak významné, aby jim bylo třeba dát postavení právnické osoby. Takovéto postavení se ale naopak nadále uplatňuje pro neziskové činnosti v působnosti územních samosprávných celků, a to ve formě **příspěvkových organizací**.

Výklad

Koncepce ZRPÚR co do vztahu k právu Evropského společenství, není upraven v rámci společenství jednotně, ale jednotlivá ustanovení, ať již přímo nebo nepřímo se blíží zásadám, které se všeobecně uplatňují v EU.

Pokud bychom se měli zaměřit na vztah těchto rozpočtů k rozpočtu státnímu, můžeme říct, že stávající struktura veřejných rozpočtů nemá žádné přímé dopady jak na státní rozpočet, tak i na rozpočty územních samosprávných celků.

Literatura

- Průcha, P.: Přednáška ze Správního práva, Právnická fakulta MU, Brno 2007(nepublikováno).*
Rektořík, J., Šelešovský, J. a kolektiv: Finance, rozpočty, účetnictví, veřejná kontrola, MU v Brně.
ESF, Institut pro místní správu Praha, Brno-Praha, 2002.
Peková, J.: Veřejné finance úvod do problematiky, ASPI, Praha 2002.
Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

1.2 Právní úprava pravidel hospodaření územních samosprávných celků

ZRPÚR, řeší především problematiku rozpočtového hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků, tj. obcí a krajů, zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků a dále rozpočty dobrovolných svazků obcí, včetně ustanovení o obsahu rozpočtu obcí a krajů. V případě, kdy obce budou zřizovat dobrovolné svazky obcí, a to jakožto právnické osoby, které by neměly mít odlišná pravidla svého hospodaření, než mají jejich členské obce. Pravidla jejich hospodaření jsou v porovnání s platným právním stavem převzata ze ZO. Současně jsou ještě na tomto místě řešeny finance městských částí, statutárních měst a také hlavní město Praha a to proto, že nejsou důvody k tomu, aby pro ně platila odlišná práva hospodařit s těmi finančními prostředky, které pro ně vyplnou z jejich zvláštního postavení. Obsah jejich rozpočtu musí město řešit samo podle vlastních podmínek, čímž se ve své podstatě potvrzuje, že tyto části nejsou právnickou osobou, ale jen svébytnou organizační jednotkou obce, která je zřídila.

Základní princip rozpočtového hospodaření je spatřován v prvku finančního vztahu mezi rozpočtem státním a rozpočty obcí a krajů, kde se zaručuje, že z rozpočtů územních nelze odčerpávat "nad" zdroje a že každý územní samosprávný celek odpovídá za výsledky svého hospodaření. Dále je nutno poukázat i na zvláštní vztah státu

k územním samosprávným celkům, který je v tom, že stát jim přenechává část svých příjmů na státních daních, přičemž tyto příjmy již nemají charakter dotace ze státního rozpočtu, byť funkci mají obdobnou a to zabezpečit pro ně zdroje potřebné k plnění takových úkolů, které jim ze zákona náleží.

Dotace, které plynou do rozpočtu obcí ze státního rozpočtu procházejí mezičlánky, kterými do roku 2000 byly pouze rozpočty okresních úřadů, nyní jsou to rozpočty krajských úřadů přes které také přicházejí a samozřejmě i odcházejí peníze.

Literatura

Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

Peková, J.: Veřejné finance úvod do problematiky, ASPI, Praha, 2002.

Milion, M.: Finance územních samospráv, EIA, Hradec Králové, 2000.

1.3 Základní pojmy

Výklad

Rozpočtový výhled

Pro hospodářství financované z územních rozpočtů je období rozpočtového roku příliš krátké a to nejen z pohledu volebního období zastupitelstev obcí či krajů, ale další důvod lze spatřovat v tom, že do řady smluvních vztahů vstupují územní samosprávné celky s dlouhodobějšími právy a povinnostmi, což zcela logicky a nutně ovlivňuje jeho budoucí rozpočty. K tomuto účelu slouží institut „**rozpočtový výhled**“, který je nástrojem pomocným, sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2-5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet.

Obsahem rozpočtového výhledu jsou základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

Jeho sestavování je povinné, protože má sloužit jen pro účely územního samosprávného celku a má být přizpůsobován pouze jeho vlastním potřebám. Zákon nepředepisuje v rámci rozpočtového výhledu žádnou formu - tzn. nemusí mít stejný obsah, jednotný způsob a i doba na jakou bude vypracován se může lišit. Pokud ovšem půjde o jeho zpracování, bude účelné postupovat podle jednotného třídění, a to platné rozpočtové skladby, což nám dává možnost pro případnou srovnatelnost rozpočtového výhledu v územním porovnání.

§ 3 ZRPÚR

Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí

Výklad

Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu.

Rozpočet se **sestavuje** zpravidla jako **vyrovnaný**, ale tento princip vyrovnanosti nemusí platit absolutně, což dřívější právní úprava neobsahovala. Vedle tohoto vyrovnaného rozpočtu zákon umožňuje za splnění určitých zákonem taxativně vymezených podmínek sestavit rozpočet přebytkový či schodkový neboli deficitní.

Přebytkový rozpočet

Pomocí přebytkového rozpočtu se mohou převádět příjmy rozpočtu daného roku do dalších let a tím si je uchovat pro účely budoucích potřeb.

Schodkový rozpočet

U schodkového rozpočtu zde má územní samosprávný celek jen podmíněnou možnost jej schvalovat, a to z důvodu toho, že při schvalování takového rozpočtu již bude znát způsob úhrady vzniklého rozpočtového schodku, např.:

- schodek lze pokrýt vlastními, již dříve našetřenými penězi, nebo
- smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí, nebo
- výnosem z prodeje vlastních dluhopisů.

Tyto zdroje jsou splatné z rozpočtu v následujících letech. Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů.

§ 4 ZRPÚR

Peněžní fondy územních samosprávných celků

Vedle rozpočtu, který je základním peněžním fondem územně samosprávných celků, mají územně samosprávné celky možnost zřizovat ještě další **peněžní fondy**, a to: **účelové**, anebo **bez účelového určení**

Zdroje těchto fondů mohou být tvořeny buď z přebytku uplynulého roku, nebo z příjmů běžného roku, ty musí být ovšem mimořádné, že nebudou určeny ke spotřebě v daném fiskálním roce a také nelze opomenout, že jako zdroje mohou být použity převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů a to buď sociálních nebo jinak účelových.

Literatura

Peková, J., Pilný, V.: Veřejná správa a finance, ASPI, Praha, 2002.

Pařízková, I.: Finance územních samosprávných celků, Právnická fakulta MU, Brno 2005.

Marková, H.: Finance obcí, měst a krajů, Orac, Praha, 2000.

Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

Oddíl 2

Rozpočet

Obsah

2. Rozpočet

2.1 Obsah rozpočtu

2.2 Příjmy rozpočtu obce a rozpočtu kraje

2.3 Výdaje rozpočtu obce a kraje

2.1 Obsah rozpočtu

Výklad

Obsahem rozpočtu obcí a krajů podle stávající právní úpravy jsou jeho:

- *PŘÍJMY,*
- *VÝDAJE,*
- *OSTATNÍ PENĚŽNÍ OPERACE,*

a to včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není dále uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.

Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se cizích prostředků, sdružených prostředků a prostředků z podnikatelské činnosti územních samosprávných celků.

Hospodaření mimo rozpočet je přípustné jen během roku, přičemž na konci fiskálního roku se musí spojit s rozpočtem, a to tak, že půjde-li o zisk, patří do příjmů a naopak půjde-li o ztrátu ta se musí vyrovnat z výdajů rozpočtu. Takovýto způsob hospodaření tzn. aby byly trvale důležité finanční operace vedeny mimo jeho rozpočet a závěrečný účet, nelze v žádném případě dopustit, protože by se tímto krokem naprosto ztratila podstata, kterou je vypovídací schopnost kontroly rozpočtového hospodaření.

2.2 Příjmy rozpočtu obce a rozpočtu kraje

Výklad

Když bychom se ve stručnosti podívaly na příjmy a výdaje rozpočtu obcí a krajů můžeme konstatovat, že ve své podstatě **jsou formulovány shodně**, byť **v rámci obcí je počítáno v příjmové stránce ještě s dotací z rozpočtu příslušného kraje:**

1. příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
2. příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
3. příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce a kraje, která organizaci zřídila nebo založila,
4. příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec nebo kraj pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce nebo kraje podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů,
5. výnosy z místních poplatků v rámci rozpočtu obcí podle zvláštního zákona,
6. výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,
7. dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
8. dotace z rozpočtu kraje obcím,
9. prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
10. přijaté peněžité dary a příspěvky,
11. jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.
12. správní poplatek za vydané povolení k provozování výherních hracích přístrojů, vybraný obecním nebo krajským úřadem, je příjmem rozpočtu obce a kraje a to ve výši 50 % a zbývající část tohoto správního poplatku odvede obecní a krajský úřad na účet státního rozpočtu, spravovaný územním finančním orgánem místně příslušným podle sídla obecního nebo krajského úřadu, a to do konce kalendářního měsíce

následujícího po kalendářním měsíci, v němž vydané povolení nabylo právní moci. Obecní a krajský úřad současně zašle územnímu finančnímu orgánu kopii tohoto povolení s tím, že na ní vyznačí nabytí právní moci.

§ 7 a § 8 ZRPÚR, ZRUD, ZMP

Obec může ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtových výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě použít **návratnou finanční výpomoc** ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Návratná finanční výpomoc je bezúročná a poskytuje se na základě rozhodnutí a ne smluvním vztahem, z čehož vyplývá, že v případě nesplácení se sankcionuje jako porušení rozpočtové kázně, přičemž její splatnost musí být zajištěna rozpočtovými příjmy běžného roku.

Zajímavé je ustanovení (**§ 7 a § 8 odst.2 ZRPÚR**), které je zavedeno nově a týká se možnosti, kdy obec může použít prostředky poskytnuté prostřednictvím **Národního fondu**. **§ 37 ZRP**

Přičemž Národní fond je charakterizován jako peněžní fond, kde jsou soustředěny peněžní prostředky, které svěřují Evropská společenství České republice k realizaci programů nebo projektů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie.

Výklad

2.3 Výdaje rozpočtu obce a kraje

§ 9 a § 10 ZRPÚR

Výdaje rozpočtů obcí a krajů jsou taxativně stanoveny, z nichž nejpodstatnější jsou:

1. závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
2. výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
3. výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
4. závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
5. závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
6. úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
7. výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
8. výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
9. jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

Literatura

Pařízková, I.: Finance územních samosprávných celků, Právnická fakulta MU, Brno 1998.

Marková, H.: Finance obcí, měst a krajů, Orac, Praha, 2000.

Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

Oddíl 3

3. Rozpočtový proces

Obsah oddílu 3

3. Rozpočtový proces

3.1 První fáze rozpočtového procesu

3.2 Druhá fáze rozpočtového procesu

3.3 Třetí fáze rozpočtového procesu-Závěrečný účet

3.4 Ostatní

3. Rozpočtový proces

Výklad

Část třetí zákona souhrnně upravuje ustanovení týkající se rozpočtového procesu, tzn. postupy prací jímž se má řídit celoroční činnost související s rozpočtovým hospodařením.

Rozpočtový proces obecně je v podstatě finančním a správním řízením sui generis, tzn. právem stanovený pracovní postup státních orgánů platný pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtů. Ve všech těchto fázích rozpočtového procesu je nutné dodržovat určitá pravidla a zásady mezi něž například patří zásada reálnosti a pravdivosti, zásada účelovosti, úplnosti a jednotnosti, publicity, apod.

Samotný rozpočtový proces se u všech rozpočtů řídí těmito pravidly a můžeme říci, že zhruba zahrnuje šest základních okruhů činností, které musí zabezpečit určené týmy pracovníků státem stanovených orgánů rozpočtové soustavy.

Jedná se o postupy spočívající v těchto etapách:

1. Sestavování
2. Schvalování
3. Publikace
4. Hospodaření
5. Kontrola
6. Hodnocení

3.1 První fáze rozpočtového procesu

První fází rozpočtového procesu je **sestavení návrhu** rozpočtu a práce s ním spojené, které musí být zahájeny včas a to asi v polovině roku předcházejícím rozpočtovému roku, aby mohly být zapracovány veškeré informace a požadavky a včas projednány. Tato etapa se jeví nejsložitější a nejobtížnější neboť jak plánované příjmy, a to ať vlastní či od různých subjektů např. ve formě darů, tak i naplánované výdaje na veřejné statky a výdajové programy, byly reálné. Rozpočty musí být vypracovávány v návaznosti na rozpočtový výhled a dále musí dbát údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria a pokud je plánováno i s prostředky z rozpočtu Evropské unie, tak i k těmto účelově určeným ukazatelům se musí nutně přihlídnout.

V této fázi prací se především přihlíží k odhadům:

1. výnosu místních daní, poplatků, podílu na státních daních, dotacích apod.
2. výdaje na municipální úrovni-rozvoj veřejného sektoru,
3. výdaje na uvažovaný sociálně-ekonomický rozvoj dané oblasti.

Poznámka

Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou, a to z důvodu toho, že účelem je zabezpečit jednotné třídění všech veřejných rozpočtů, potřebné pro jejich vzájemnou srovnatelnost a analytické hodnocení.

Výklad

Návrh rozpočtu musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu územního samosprávného celku. Protože rozpočet je zejména ve velkých městech a u krajů značně obsáhlým dokumentem, nelze jednotně zákonem upravit způsob jeho zveřejňování a je zde tedy možnost uplatnit tzv. **místní podmínky, jako například zveřejnění na úřední desce obce či kraje**. Občané mohou k návrhu uplatnit své připomínky a to buď písemně nebo ústně, nejpozději však na zasedání zastupitelstva.

Schvalování rozpočtu obce je vyhrazeno obecnímu zastupitelstvu a rozpočet kraje, krajskému zastupitelstvu.

V případě, že nedojde ke schválení rozpočtu (jako důsledek rozpočtového provizoria ve státním rozpočtu či z vlastních příčin jednotlivých článků územních rozpočtů) před 1. lednem rozpočtového roku, tak nastává situace že se rozpočtové hospodaření v době do schválení rozpočtu řídí pravidly **rozpočtového provizoria § 13 ZRPÚR**. Taková pravidla vyplynou buď z realizace úkolů ukládaných pro takovýto případ ZRPČR, anebo je musí určit zastupitelstvo kraje a obce. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria, se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

3.2 Druhá fáze rozpočtového procesu

Výklad

Na etapu schvalování rozpočtu navazuje další část rozpočtového procesu a tou je **rozpis rozpočtu**, jehož součástí je sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit.

Pokud půjde o publikaci v tomto ohledu se nejedná o žádný, ve své podstatě zákonný rámeček, tak jako *například* u státního rozpočtu, který je publikován ve formě zákona.

Po schválení rozpočtu může vyvstat potřeba provést **změny či úpravy ve schváleném rozpočtu**. Důvodem mohou být organizační (rozhodnutím vyššího orgánu), metodické (změnou působnosti právního předpisu, změnou ceny) či věcné (počet plátců) změny. Proto se odlišují takové změny rozpočtu, které je třeba provádět povinně, na rozdíl od ostatních změn, které vyplývají spíše jen jako logický důsledek vzniklé situace. Povinně je *například* nutno zabránit vzniku rozpočtového schodku. Naopak dochází-li ke vniku přebytku tím, že se překračují rozpočtové příjmy, není na to nutně třeba reagovat zvýšením rozpočtových výdajů. **Změny rozpočtu obce se provádějí rozpočtovým opatřením**, které se evidují podle časové posloupnosti, tak aby byl zachován přehled o aktuálně platném schváleném rozpočtu.

Během fiskálního roku je důležité provádět průběžnou **kontrolu plnění rozpočtu**, která je základním právem, ale i povinností každého územního samosprávného celku. Pravidla kontroly, četnost v daném roce, konkrétní účel kontroly apod. stanovuje zastupitelstvo obce či kraje, což je součástí jeho vyhrazené pravomoci na základě ZO a ZK.

Vedle průběžné kontroly plnění rozpočtu obce a kraje je důležitá i následná kontrola plnění rozpočtu provedená po skončení rozpočtového období jak volenými, tak výkonnými orgány obce.

Důraz se klade především na analýzu hospodaření, analýzu příčin vzniku **salda** rozpočtu obce. Výsledkem by měl být návrh opatření směřující k dalšímu zkvalitnění rozpočtového plánování a rozpočtového hospodaření obce, a to v návaznosti na další zpřesňování rozpočtové prognózy.

3.3 Třetí fáze rozpočtového procesu – Závěrečný účet

Výklad

Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu obcí, svazku obcí a závěrečného účtu kraje. I zde je nutno zachovat procedurální prvek, a tím je zveřejnění závěrečného účtu po dobu nejméně 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu územního samosprávného celku. Přípomínky k závěrečnému účtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně nejpozději na zasedání zastupitelstva. Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením souhlasu nebo souhlasu s výhradami, na základě nichž územní samosprávný celek a svazek obcí přijme opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků.

Závěrečný účet obce, kraje a dobrovolného svazku obcí obsahuje veškeré údaje o rozpočtových příjmech a výdajích, a to tak, jak jsou členěny v rozpočtové skladbě. Dále obsahuje údaje o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí a jimi zřízených nebo založených právnických osob, a hospodaření s jejich majetkem. Součástí je i vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a Národnímu fondu, a současně i jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob.

3.4 Ostatní

Publikace

Výklad

Rozpočtová zásada publicity se nejjednodušeji a neúčinněji využívá právě na úrovni územní samosprávy, kde je zpětná vazba mezi orgány územní samosprávy a obyvatelstvem velmi intenzivní a současně ji můžeme spatřovat ve všech etapách rozpočtového procesu. Zejména činnost orgánů obcí a krajů je bezprostředně kontrolována občany (tj. i daňovými poplatníky a voliči), ve vyspělých zemích dobrovolně (i bezplatně) občany pracujícími v různých komisích, jako poradních orgánech volených, případně i výkonných orgánů obcí.

Hospodaření obce a kraje, návrh rozpočtu i jeho plnění je projednáváno na veřejných zasedáních volených orgánů obcí a krajů za aktivní účasti občanů. Veřejná zasedání volených orgánů umožňují zjistit, jak se občané dívají na činnost volených i výkonných orgánů, jak hodnotí nejen plnění volebních programů, ale zejména hospodaření územních samospráv a rozpočet obce a kraje, neboť obyvatelstvo zpravidla žádá vysvětlení negativních tendencí v hospodaření obce a kraje, a problémů s plněním rozpočtu. Tím lze dosáhnout mnohem dokonalejší zpětnou vazbu a zpětnou kontrolu mezi volenými a výkonnými orgány na jedné straně, a obyvatelstvem na straně druhé.

Povinnost přezkoumávání závěrečného účtu

Výklad

Přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí je dalším z kontrolních mechanismů územních rozpočtů, aby nedocházelo k neoprávněnému či špatnému nakládání s veřejnými peněžními prostředky. A právě na základě toho vznikl ZPHÚSC, který zpřesňuje a konkretizuje kontrolu, která je upravena v rozpočtových pravidlech (malých rozpočtových pravidlech) a současně je kontrola upravena také ZFK.

Tímto ZPHÚSC, je upraveno přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků, jakož i městských částí hlavního města Prahy, a dobrovolných svazků obcí, uložené ZRP, ZO, ZK, ZHMP a stanoví předmět, hlediska, postup a pravidla přezkoumání.

Předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření územního celku, tvořící součást závěrečného účtu, a to:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků,
- finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů,

- náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku,
- peněžní operace, týkající se sdružených prostředků vynakládaných na základě smlouvy mezi dvěma nebo více územními celky, anebo na základě smlouvy s jinými právníckými nebo fyzickými osobami,
- finanční operace, týkající se cizích zdrojů ve smyslu právních předpisů o účetnictví,
- hospodaření a nakládání s prostředky poskytnutými z Národního fondu a s dalšími prostředky ze zahraničí, poskytnutými na základě mezinárodních smluv,
- vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a k dalším osobám.
- nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku,
- nakládání a hospodaření s majetkem státu, s nímž hospodaří územní celek,
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, s výjimkou úkonů a postupů přezkoumaných orgánem dohledu,
- stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi,
- ručení za závazky fyzických a právníckých osob,
- zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob,
- zřizování věcných břemen k majetku územního celku.

Přezkoumání se ověřuje z hlediska:

- a) dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy, zejména předpisy o finančním hospodaření územních celků, ZRPÚR o hospodaření s jejich majetkem, o účetnictví a o odměňování,
- b) souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem,
- c) dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití,
- d) věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích.

Přezkoumávání se provádí

Výklad

Obce a dobrovolné svazky obcí, které jsou podle ZRPÚR, oprávněny požádat o přezkoumání krajský úřad, a hlavní město Praha, které je podle zvláštního právního předpisu oprávněno požádat o přezkoumání Ministerstvo financí, tak učiní do 30. června každého kalendářního roku, anebo v téže lhůtě příslušnému úřadu ve smyslu § 5 odst. 3 ZPHÚSC, oznámí, že se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi nebo auditorské společnosti. Městské části hlavního města Prahy postupují obdobně vůči Magistrátu hlavního města Prahy.

Krajský úřad a Magistrát hlavního města Prahy, na základě požádání nebo oznámení a Ministerstvo financí, které vykonává přezkoumání u krajů a u hlavního města Prahy, vypracují časové plány přezkoumání období od sestavení plánu do 30. června následujícího roku.

Přehled o obcích, o dobrovolných svazcích obcí a městských částech, které se rozhodly zadat přezkoumání auditorovi, jakož i plány přezkoumání vypracované předají krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy Ministerstvu financí do 21. července každého kalendářního roku.

Na základě plánu se vykonávají do konce kalendářního roku dílčí přezkoumání za předchozí část kalendářního roku a po skončení kalendářního roku se vykonávají dílčí přezkoumání za zbývající část předchozího kalendářního roku a jednorázová přezkoumání za celý předchozí kalendářní rok.

Jednorázová přezkoumání může uskutečnit krajský úřad u obcí, které nevykonávají hospodářskou činnost a mají počet obyvatel menší než 800 osob. V ostatních územních celcích se uskutečňují dílčí přezkoumání. Pro účely přezkoumání je rozhodující počet obyvatel přihlášených v obci k trvalému pobytu ke dni 1. ledna kalendářního roku, jehož se přezkoumání týká.

Rozhodne-li se obec, včetně hlavního města Prahy, dobrovolný svazek obcí nebo městská část hlavního města Prahy zadat přezkoumání auditorovi, uzavře s ním písemnou smlouvu o poskytnutí auditorské služby, jejímiž náležitostmi jsou rovněž předmět a hlediska přezkoumání a obsah zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření a dále lhůta předání této zprávy.

O uzavření smlouvy s auditorem informuje obec a dobrovolný svazek obcí příslušný krajský úřad, městská část hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy a hlavní město Praha Ministerstvo financí. Tato informace se podává bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 31. ledna následujícího roku.

Nesplnění povinnosti požádat o přezkoumání Ministerstvo financí v případě hlavního města Prahy, krajský úřad v případě obce nebo dobrovolného svazku obcí a Magistrát hlavního města Prahy v případě městských částí hlavního města Prahy, anebo zadat přezkoumání auditorovi, oznámí příslušný přezkoumávací orgán zastupitelstvu příslušného územního celku, nebo orgánu svazku obcí do 28. února následujícího roku a přezkoumání vykoná.

Výkonem přezkoumání pověří Ministerstvo financí státní zaměstnance zařazené v tomto ministerstvu, krajský úřad zaměstnance kraje a Magistrát hlavního města Prahy zaměstnance hlavního města Prahy; zaměstnanci pověřeni výkonem přezkoumání musí mít alespoň úplné střední vzdělání, musí splňovat požadavek praxe

spočívající v činnosti, která souvisí odborně s předmětem přezkoumání, nejméně po dobu 3 let, a musí být bezúhonní.

O výsledku přezkoumání hospodaření se zpracovává zpráva na základě výsledků jednorázového přezkoumání, anebo na základě zápisů z dílčích přezkoumání.

Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření musí obsahovat:

- a) identifikační údaje, jimiž jsou název územního celku, jména a funkce kontrolorů zúčastněných na přezkoumání a přibráných osob, místo - kde se přezkoumání uskutečňovalo, období - v němž probíhalo, dále rok - za který bylo přezkoumání vykonáno, a datum vyhotovení této zprávy,
- b) popis zjištěných chyb a nedostatků včetně uvedení povinností, stanovených zvláštními právními předpisy, nebo jiných hledisek přezkoumání, které nebyly dodrženy,
- c) označení dokladů a jiných materiálů, ze kterých zjištění vychází,
- d) závěr z přezkoumání,
- e) podpisy kontrolorů zúčastněných na přezkoumání a datovanou doložku o převzetí zprávy představitelem územního celku stvrzenou jeho podpisem.

Závěr zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření musí obsahovat vyjádření, zda při přezkoumání:

- a) nebyly zjištěny chyby a nedostatky, nebo
- b) byly zjištěny chyby a nedostatky, které nemají závažnost nedostatků, anebo
- c) byly zjištěny nedostatky, spočívající:
 - v porušení rozpočtové kázně,
 - v neúplnosti, nesprávnosti nebo neprůkaznosti vedení účetnictví,
 - v pozměňování záznamů nebo dokladů v rozporu se zvláštními právními předpisy,
 - v porušení povinností nebo překročení působnosti územního celku stanovených zvláštními právními předpisy,
 - v neodstranění nedostatků zjištěných při dílčím přezkoumání nebo při přezkoumání za předcházející roky, nebo
 - v nevytvoření podmínek pro přezkoumání.

Povinnou náležitostí závěru zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření je dále:

- a) upozornění na případná rizika, která lze dovodit ze zjištění a která mohou mít negativní dopad na hospodaření územního celku v budoucnosti,
- b) uvedení podílu pohledávek a závazků na rozpočtu územního celku, a podílu zastaveného majetku na celkovém majetku územního celku. (§ 17 odst. 6. ZRPÚR)

Časové použití rozpočtu

Výklad

Rozpočtové hospodaření a využívání rozpočtových prostředků pro daný rok by v podstatě měly odpovídat věcnému plnění, s nímž souvisejí příjmy a výdaje. Základem plynulého financování hospodaření je požadavek na to, aby ve smluvních vztazích mezi obchodními partnery docházelo k zálohovému či splátkovému placení poskytovaných plnění. Proto musíme připustit, že časový průběh příjmů a výdajů se na rozdíl od věcného plnění liší. V každém případě je ale nutné požadovat, že pro zařazení do příslušného fiskálního roku je rozhodující datum, kterým se daná peněžní operace zaeviduje a projeví ve stavu peněžních prostředků na příslušných bankovních účtech. Časová použitelnost rozpočtových prostředků může být při poskytování dotací nebo příspěvků stanovena nejen ke konci roku, ale buď k dřívějšímu termínu nebo naopak pozdějšímu, a to například u déle trvajících termínů. Způsoby použitelnosti zvolí vždy orgán, který prostředky poskytl, avšak územní samosprávný celek může při rozhodování o použití vlastních prostředků u jejich příjemců zvolit takový způsob, který se mu bude jevit jako nejúčelnější. Účelovost použití rozpočtových prostředků se určí:

- a) individuálně ve vztahu ke konkrétnímu úkolu,
- b) odvětvově ve vztahu k potřebám daného odvětví, nebo
- c) územně ve vztahu k potřebám vymezeného území nebo jeho části, anebo místa.

(§ 18 ZRPÚR, ZPHÚSC)

Účelovost rozpočtových prostředků

Výklad

Příjemce účelových prostředků je povinen stanovený způsob účelového použití dodržet, protože jinak by se dopustil porušení rozpočtové kázně nebo by nesplnil smluvně přijatou povinnost, přičemž v obou těchto případech by to byl důvod k postihu. Účelovost se územního samosprávného celku může týkat jak v roli příjemce cizích prostředků, v takovém případě ji musí respektovat, ale současně i v roli poskytovatele.

Časově nebo účelově omezená použitelnost peněžních prostředků, bývá zpravidla spojována s jejich návratností, a to ve formě nespotebovaného zbytku, pro ostatní případy platí, že po skončení fiskálního roku jsou převáděny

do následujícího roku, kdy jejich případná účelovost se zachovává. **Převádějí** se do peněžního fondu nebo přímo do zdrojů rozpočtu na následující rozpočtový rok.

Literatura

Bakeš, M.: Finanční právo, 4. přepracované vydání a rozšířené vydání, C. H. Beck, Praha 2006.
Mrkývka, P.: Finanční správa, Právnická fakulta MU, Brno, 1997.
Pařízková, I.: Finance územních samosprávných celků, Právnická fakulta MU, Brno 2005.
Marková, H.: Finance obcí, měst a krajů, Orac, Praha, 2000.
Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

Oddíl 4

Kontrola rozpočtového hospodaření a porušení rozpočtové kázně

Obsah

4.1 Kontrola rozpočtového hospodaření a porušení rozpočtové kázně

4.1 Kontrola rozpočtového hospodaření a porušení rozpočtové kázně

Výklad

Předmětem kontroly je hospodaření s finančními prostředky a plnění dalších povinností vyplývajících pro kontrolované subjekty z obecně závazných právních předpisů, nebo z povinností uložených na jejich základě. Jednotlivé orgány přitom tuto kontrolu vykonávají vždy jen v rozsahu a okruhu své věcné, osobní a místní působnosti. V hospodaření územních samosprávných celků přichází v úvahu dvojitý druh kontroly, a to kontrola vnitřní a kontrola vnější. Potřeba rozlišení má hned několik praktických stránek, které se mohou projevit dokonce i při uplatňování závěrů z kontrolních zjištění, a to při ukládání sankcí za zjištěné nedostatky.

Definice

Kontrolu vnitřní si provádějí územní samosprávné celky samostatně, prostřednictvím vlastních orgánů. Vedle všeobecné veřejné kontroly, které podléhají všechny orgány obce a kraje, při níž se uplatňují základní principy kontroly prováděné voliči demokraticky zvolených obecních a krajských zastupitelstev, se princip uplatnění kontroly musí ještě projevit v běžné činnosti zastupitelstva vůči radě a dalším orgánům územních samosprávných celků.

definice

Vnější kontrola je např. kontrola závěrečných účtů prostřednictvím krajského úřadu či auditorem. Dalšími kontrolními orgány jsou místně příslušné finanční orgány, které provádějí kontrolu plateb, které jsou příjmem státního rozpočtu a státních fondů.

A dále ještě zcela specifickým typem kontroly územních samosprávných celků je **finanční kontrola** ve veřejné správě na základě ZFK.

Výklad

Výsledkem kontrol prováděných v hospodaření územních samosprávných celků může být zjištění, že došlo k porušení rozpočtové kázně. Za porušení rozpočtové kázně se považuje případ, kdy peněžní prostředky jsou neoprávněně použity, nebo zadrženy. V obou těchto případech se vždy jedná o konkrétní sumu peněz a podle ní se uloží sankce v podobě sankčního odvodu – tzn. územní samosprávný celek uloží osobě, která se tohoto porušení kázně dopustí, odvod do svého rozpočtu ve výši částky neoprávněně použitých či zadržovaných prostředků svého rozpočtu. Ve stávající právní úpravě je zapracováno řešení postihů za neplnění zákonem uložených povinností, u nichž nelze dané neplnění vztáhnout k nějaké konkretizovatelné peněžní částce. Proto se v takovém případě uplatňují pokuty za neplnění zákonem uložených povinností nebo podmínek pro hospodaření s peněžními prostředky územních samosprávných celků. Za porušení rozpočtové kázně lze uložit pokutu až do 1 milionu korun. O jejím uložení rozhoduje Ministerstvo financí nebo jím zmocněný finanční úřad a také krajský úřad při výkonu své kontrolní působnosti dle zvláštního zákona. Pokuta je příjmem státního rozpočtu. Zákon současně pamatuje u všech případů neoprávněně zadržovaných rozpočtových prostředků a nakládání s nimi na povinnost zaplatit penále, kde je možnost aby územní samosprávný celek rozhodl o výši penále a o možnosti úlev v případě nadměrné tvrdosti.

Literatura

Pařízková, I.: Finance územních samosprávných celků, Právnická fakulta MU, Brno 2005.
Marková, H.: Finance obcí, měst a krajů, Orac, Praha, 2000.
Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

Oddíl 5

Organizace územních samosprávných celků

Výklad

Část čtvrtá ZPHÚSC zákona o pravidlech hospodaření územních samosprávných celků obsahuje ustanovení, která se týkají organizací vytvářených územním samosprávným celkem k naplňování jeho působnosti. Nalezneme zde základní pojetí právní úpravy těchto otázek, jaké je v zákoně o majetku státu i v rozpočtových pravidlech republiky.

Organizacemi územních samosprávných celků jsou:

- a) zřizovat vlastní organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity,
- b) zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk,
- c) zakládat obchodní společnosti a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným,
- d) zakládat obecně prospěšné společnosti podle zvláštního zákona,
- e) zřizovat školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- f) zřizovat veřejné výzkumné instituce podle zvláštního zákona.

Zákon nepočítá s existencí **rozpočtové organizace** jako právnické osoby zřízené v působnosti územně samosprávného celku. Pouze v § 41 ZRPÚR se stanoví, že dosavadní rozpočtové organizace, k nimž funkce zřizovatele má před účinností ZRPÚR obce, se s účinností tohoto zákona stávají **organizační složkou obce**.

Jde-li o organizace či zařízení územního samosprávného celku, je pro ně důležité, že jsou celým svým majetkem ve vlastnictví svého zřizovatele, tzn. obce nebo kraje. U státních organizací jde o majetek ve vlastnictví státu.

Pravidla hospodaření **příspěvkových organizací** jsou ve své podstatě totožná s dřívější právní úpravou. Je zde zakomponován požadavek stability vztahů zřizovatele k rozpočtu jeho příspěvkové organizace, který se prosazuje tím, že se nepřipouštějí změny rozpočtového vztahu stanoveného schváleným rozpočtem během roku v neprospěch příspěvkové organizace z jiných, než závažných, objektivně působících příčin. Je to dáno tím, aby příspěvková organizace mohla projevit iniciativu na maximální tvorbě zdrojů a na úsporách svých nákladů celoročně, aniž by jí hrozilo riziko, že o výsledky této její aktivity, ji její zřizovatel připraví.

Příspěvkové organizace vytvářejí své **peněžní fondy**:

- a) rezervní fond,
- b) investiční fond,
- c) fond odměn,
- d) fond kulturních a sociálních potřeb.

Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Výsledkem hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace na co možná nejlepším hospodaření je její rezervní fond, přičemž jeho tvorba a použitelnost je určena tak, aby motivace na jeho tvorbě byla co nejvyšší a odpovídala i jeho použitelnosti.

- a) že zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu,
- b) prostředky rezervního fondu lze použít na výplatu odměn o čemž ovšem rozhoduje zřizovatel, aniž by zákon stanovil hranice této formy použití rezervního fondu. Vidíme zde pravidla použitelnosti i peněz územních samosprávných celků k osobní motivaci jejich pracovníků, která platí v jejich vlastní činnosti (např. odměny pracovníků obecních úřadů).

V případě investičního fondu lze se souhlasem zřizovatele posílit převodem z rezervního fondu, a dále že výnos z prodeje investičního majetku jsou zdrojem investičního fondu jen se souhlasem zřizovatele, neboť jde o prodej majetku z jeho vlastnictví. Nadále je přípustné, aby peníze investičního fondu byly použitelné též na údržbu a opravy nemovitého majetku spravovaného příspěvkovou organizací.

Literatura

Mrkývka, P., a kol.: *Finanční právo a finanční správa*, MU Brno, Brno, 2004.

Důvodová zpráva k návrhu zákona o pravidlech hospodaření územních samosprávných celků (nepublikované).

Pařízková, I.: *Finance územních samosprávných celků*, Právnická fakulta MU, Brno 2005.

Oddíl 6

Hospodaření svazku obcí

Výklad

Část pátá zákona upravuje hospodaření dobrovolného svazku obcí (otázky vzniku a účelu dobrovolného svazku obcí jsou svěřeny ZO), kde se v podstatě uplatňují stejná pravidla, jako pro obce a kraje, zejména také pro veřejnou kontrolu nad jejich činnostmi.

Majetek svazku obcí

Výklad

Svazek obcí hospodaří s majetkem, který ze svého vlastního majetku vložily do svazku obcí jeho členské obce podle stanov svazku obcí, a dále s majetkem, který získal svou vlastní činností. Majetek vložený obcí do hospodaření svazku obcí zůstává ve vlastnictví obce. Orgány svazku obcí s ním mohou nakládat jen v souladu s majetkovými právy, které na ně členská obec přenesla podle stanov svazku obcí. Majetková práva k vlastnímu majetku obcí, která jsou vyhrazena obecnímu zastupitelstvu, nelze převést na orgány svazku obcí.

Finanční hospodaření svazku obcí

Výklad

Svazek obcí hospodaří podle svého rozpočtu. Obsahem rozpočtu svazku obcí jsou jeho příjmy a výdaje vyplývající z jeho činností, v souladu s jeho stanovami. Svazek obcí je povinen návrh svého rozpočtu vhodným způsobem zveřejnit v obcích, které jsou jeho členy, a to nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v orgánu svazku obcí, který jej podle stanov schvaluje, aby se k němu mohli vyjádřit občané členských obcí. Přípomínky k němu mohou občané členských obcí uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání orgánu svazku obcí při jeho projednávání.

Kontrola hospodaření

Kontrolu hospodaření s majetkem svazku obcí a s jeho finančními prostředky provádí orgán určený k tomu stanovami svazku obcí. Zprávy o výsledcích této kontroly předkládá svazek obcí zastupitelstvům členských obcí.

Závěrečný účet

Výklad

Návrh závěrečného účtu svazku obcí musí být vhodným způsobem zveřejněn v obcích, které jsou jeho členy, nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v orgánu svazku obcí, aby se k němu mohli občané členských obcí vyjádřit. Přípomínky k závěrečnému účtu svazku obcí mohou občané členských obcí uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání orgánu svazku obcí.

Závěrečný účet svazku obcí se předkládá zastupitelstvům členských obcí, a to neprodleně po jeho schválení v orgánu svazku obcí.

Literatura

Mrkývka, P., a kol.: Finanční právo a finanční správa, MU Brno, Brno, 2004.

Důvodová zpráva k návrhu zákona o pravidlech hospodaření územních samosprávných celků (nepublikované).

Pařízková, I.: Finance územních samosprávných celků, Právnická fakulta MU, Brno 2005.

Mrkývka, P.: Finanční správa, Právnická fakulta MU, Brno, 1997.

Bakeš, M.: Finanční právo, 4.přepracované vydání a rozšířené vydání, C. H. Beck, Praha 2006

Marková, H.: Finance obcí, měst a krajů, Orac, Praha, 2000.

Oddíl 7

Závěrem k problematice rozpočtového hospodaření územních samosprávných celků

Výklad

Problematika právní úpravy veřejných rozpočtů, zvláště pak rozpočtů obecních a krajských, jejich obsah a realizace je velice významná z pohledu uskutečňování veřejné správy. S dodržováním všech rozpočtových zásad a pravidel hospodaření stojí a padá schopnost příslušného orgánu řídit procesy spojené s realizací rozpočtu.

V období současných celospolečenských změn vyvolaných uskutečňovanou cestou k optimálnímu modelu naší společnosti spočívajících například ve vyhledání odpovídající míry ekonomické soběstačnosti obcí, je nesmírně důležité odpovídajícím způsobem přetvářet normy uplatňované při hospodaření státu, jeho orgánů a organizací, s ohledem na to, že se nemohou realizovat každý rok.